

Tine in njegov mladostni idol Joža Čop

S te poti ni več umika

Tine Mihelič: Klic gora – Sidarta, Ljubljana 2005

✍ Mitja Košir

Da imajo knjige svojo usodo, so vedeli že stari Latinci, da pa so te usode tako različne, da je vsaka zase enkratna, spoznavamo, ko jih, knjigo za knjigo, jemljemo v roke. Takrat se namreč ne srečujemo zgolj z usodami knjig, ampak najpogosteje predvsem z usodami njihovih avtorjev. Sele sinteza nam odstre tisto pravo sliko, ki jo podoživljamo, ko sledimo avtorjevi misli in pripovedi.

Knjiga Klic gora je takšna sinteza, v celoto strnjeno vse najžlahtnejše, kar lahko pisatelj ponudi svojemu bralcu, pa naj stokrat zapiše, da piše predvsem zase in mu je popolnoma vseeno, ali bo to njegovo pisanje kdaj tudi izšlo. Pisatelju verjamem, ker sem ga imel srečo poznati dolga desetletja ustvarjalnega življenja v gorah in poklicu, vem pa tudi, da nikoli ni opustil misli, da bi pripovedoval svoja življenjska dognanja ljudem in jim tudi s pisano besedo posredoval svoje bogate izkušnje. Svojih odličnih planinskih in alpinističnih vodnikov vendarle ni pisal zase in za v predal. A bodi dovolj o tem. Knjiga, njegov življenjski credo, je zdaj tu in njej naj bo v prihodnje namenjena pozornost slehernega našega človeka, ki čuti vsaj majhno nagnjenje do gora. Za alpiniste, predvsem tiste po

duši in srcu, pa bo Klic gora postal Sveto pismo, knjiga knjig, in hkrati opredmeten spomin (in to v najboljši maniri likovnega oblikovanja) na njenega avtorja, Tineta Miheliča.

Svetopisemskost seveda ne pomeni podajanja končnih resnic, za kakršne Tinetu Miheliču ni šlo, je pa svetopisemskost prav gotovo v načinu, kako pisatelj ponuja v razmislek svoje resnice, bolje rečeno – svojo resnico, eno samo – Lepoto. V malokateri sodobni alpinistični literarni stvaritvi najdemo toliko priseganja na človekov ustvarjalni akt, ki je v najtesnejši zvezi z estetskim, kot v tej Miheličevi knjigi. Seveda, saj mu je bil velik vzornik največji gorniški estet vseh naših časov, Julius Kugy. Med sodobniki pa se seveda spodobi omeniti vsaj dva, ki sta bila izrazito zagledana v lepo podobo gore, Nejca Zaplotnika in Danila Cedilnika.

Klic gora je povest o bogatem življenju, ki so mu ves čas stale ob strani gore in glasba, čeprav pisatelj o tej govori bolj ali manj v ozadju, v ospredju so namreč gore in tista z njimi tesno povezana dejavnost, ki je Miheličeva absolutna opredelitev – alpinizem, vendar, kot sam pravi, ne »herojski alpinizem«. Ta ga ni nikdar prite-

gnil (čeprav je bil, to moramo poudariti, na vrhu svojih moči vrhunski alpinist par excellence), se je pa zavestno odpravljal na pota osvajanja »nekoristnega sveta« in s tem sledil še enemu svojemu alpinističnemu vzorniku, Lionelu Terrayu. Miheličev alpinistični ego, izpovedovan na sleherni strani te obsežne knjige, se kaže v odločnem stališču, da je zanj tveganje, tako značilno za alpinistično junaštvo, etično utemeljeno le v nepredvideni situaciji, ko si mora človek reševati golo življenje.

Da je tako, pripoveduje knjiga Klic gora, ki se ne začne s kakšnim v akcijo zazrtim stavkom, ampak s preprostimi, a toliko bolj zgovornimi besedami: gore imam rad. Vendar ni pravila brez izjeme, zato nekajkrat zaduha iz knjige v bralca vonj po smrti. Izpod kamniškega Kogla (smrt alpinistov Domna Šolarja in Bojana Zajca), z andske gore Chacaraju, na kateri se je smrtno ponesrečil član Miheličeve odprave Igor Golli, najbolj pa iz Bonattijevega stebra v Druju nad francoskim Chamonixom, čeprav tokrat »gora ni hotela«, vendar sta glavna igralca v tej drami že hodila po tistem tankem robu med življenjem in smrtjo. Prav ta zgodba je akcijski vrh Miheličeve življenjske pripovedi. Pravim akcijski, ker je dejansko šlo za neenak boj človeka s pobesnelimi silami narave. Tokrat je človeku (Tinetu Miheliču in Borisu Grudnu) v tem boju uspelo, a ju je za vse življenje zaznamovalo s spoznanjem o veličini in hkrati krutosti gorske narave, ki jo človek lahko le občuduje ali se je boji, premagati pa je ne more.

Na prvi pogled ima človek občutek, da Tine Mihelič iz bogastva, ki mu ga pomenijo gore, zajema vse po vrsti, kot se mu postavlja pred oči, vendar nas branje knjige prepričuje, da imamo opraviti s sistematikom, ki ve, kaj hoče. Sicer tudi ne bi imeli njegovih dragocenih vodnikov. Tako kot je, ko je bil skoraj še otrok, natančno vedel, kaj hoče – postati alpinist -, je vsa desetletja svojega življenja, zapisanega goram, sledil notranjemu klicu od stene do stene, od smeri do smeri. Potrebo po gorah, ki jo je duhovito imenoval »nostalgia alpina acuta«, mu je dalo srce, zdravil pa jo je s preprosto, a edino učinkovito metodo, z odhajanjem v hribe. Njegovo željo po odkrivanju vedno novega »nekoristnega sveta« pa so uresničevala alpinistična dejanja.

Ko je dodobra spoznal vse pomembnejše stene slovenskih gora, se je ozrl na tuje. Njegovo prvo srečanje s tujimi gorami je potekalo v italijanskih Dolomitih in preraslo iz ljubezni na prvi pogled v trajno zvestobo. Podobna usoda ga je zaznamovala z »belimi gorami zelene celine«, z Andi. Vendar, in tega ni razbrati le iz te knjige, ampak iz vse Miheličeve literature, je bila tista najgloblja, neumrljiva ljubezen, tista resnična zvestoba, namenjena domačim goram. Tam je zastavil svoje prve gorniške korake k vrhovom, ki so bili vse višji in vse zahtevnejši. Tam se je začela zgodba, ki ji napeto sledimo v tej knjigi. In tam se je pot, ki je pisatelju vedno pomenila več kot zgolj cilj, tudi končala z odhodom v večnost.

Te lepe, bogate knjige njen avtor in glavni junak ni dočakal, zato bo govorila njemu v prijazen spomin. ◊

Filmska trilogija o Triglavu

Maja je Planinska zveza Slovenije predstavila filmsko trilogijo o Triglavu (TV Slovenija), ki je del niza Razgledi slovenskih vrhov (ta šteje že petintrideset filmov!). Posvečena je spominu na strokovnega sodelavca zveze Tineta Miheliča. Lani umrlj pisatelj, glasbenik in gornik je v drugem delu trilogije tudi sam nastopal, ko je njegova odprava leta 1992 plezala v Slovenski smeri v triglavski severni Steni. Prvi dokumentarni film iz Triglavske trilogije z naslovom Gora – simbol govori o mitologiji gorskega prostora, bajkah, imenih, belih ženah in mitu samoobnavljanja narave, ki ga razkriva legenda o Zlatorogu. Ustvarjalci filma so se ukvarjali tudi z idejo, da so gore svojevrsten kelih, prostor, v katerem želimo včasih pozabiti svojo identiteto ali jo znova poiskati, spomnili pa so tudi na simbolno vlogo Triglava v zavesti Slovencev. V drugem delu trilogije z naslovom Klic gore, klic stene (poti v mitska prostora) so ustvarjalci osvetlili vrh kot simbolno točko množičnih romanj in se posvetili estetiki plezalčevega boja s steno. Scenarist, avtor besedil in režiser je Igor Likar. V. H. ◊